

НАГЛАСИТЕ НА ГРАЖДАНИ И БИЗНЕС ПО ПОВОД ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО НА БЪЛГАРИЯ КЪМ ЕВРОЗОНАТА

Настоящият пресрелийз обобщава данните от национално количествено и качествено проучване, проведени от Алфа Рисърч по поръчка на Министерството на финансите. Количественото проучване е реализирано в периода 13-24 октомври 2025 г. сред извадка от 1200 граждани над 16-годишна възраст и 500 представители на управленския състав на фирмите. Качественото проучване е проведено чрез метода на фокус групите през периода 23 октомври – 11 ноември. Проведени са 28 групи във всички региони на страната с покритие на различните типове населени места (столица, областни градове, малки градове и села).

- Присъединяването на България към еврозоната се разглежда като стъпка в цялостната европейска интеграция на страната ни, започнала преди почти 20 години. Равносметката за досегашното ни членство в ЕС е с ясно изразен положителен знак – 55% от анкетираните са на мнение, че то носи на България повече ползи, срещу 28 на сто, според които е донесло повече вреди.
- На този фон продължава плавният ръст на одобрението за приемане на еврото – през октомври 51% са „за“, а 44% - „против“. Така, от 4 процентни пункта в полза на противниците през април, нагласите се променят до 7 процентни пункта в полза на привържениците през октомври. Над две трети от ръководния състав на бизнеса (67%) одобряват присъединяването към еврозоната.
- Оптимисти остават гражданите и за дългосрочните ефекти от въвеждането на еврото – 48% очакват позитивни ефекти върху икономиката и живота на българите, 37% - негативни. Оптимизмът доминира и при бизнеса – 67%:27%. Младите хора, студентите, средната класа, работещите в големите градове са сред най-големите оптимисти. Фокус групите показват, че основните аргументи на поддръжниците на еврото са както практически (*премахване на загубите от обмен, по-висока атрактивност за туризма и като цяло за фирмите, подобряване на условията за привличане на чужди инвеститори*), така и ценностни (*пълноценното присъединяване към ЕС дава повече самочувствие и шансове в дългосрочен план; ставайки член на голяма общност, страната ще е по-устойчива на сътресения в съвременния турбулентен свят*).
- Реалното доверие към единната европейска валута намира израз не само в нагласите, а и в икономическото поведение. 56% заявяват, че ако трябва да продадат свой имот, или друга по-голяма собственост, биха обявили цената в евро (5% ръст спрямо юли). 32% биха я обявили в лева (спрямо 37% през юли). Интересът към други валути е много нисък (общо 2.1%).
- Най-големите опасения, както и при предишните проучвания, засягат краткосрочните ефекти от еврото и повишаването на цените. 81.5% са забелязали по-малък или по-голям ръст на цените през последните няколко месеца. Според оценките на анкетираните, основните два фактора, които влияят върху този ръст са инфлацията (64%) и въвеждането на еврото (42%). Всеки трети (32%) го отдава на увеличените държавни разходи и заплати в държавния сектор. Противниците на еврото във фокус групите също изтъкват като негативи от приемането му от *една страна, ръста на цените и обедняването, а от друга - загубата на национален суверенитет*. Няма нагласа, че ако не приеме еврото, България ще стане по-богата, но общият наратив за бедност, корупция и цялостен скептицизъм, влияе и върху недоверието към тази следваща стъпка в европейската интеграция.

- Бизнесът, от своя страна, също се опасява, че ръстът на цените не е изконсумиран. Едва 7% смятат, че цените няма накъде повече да растат и очакват стопирането им. Според 43% ще има само забавяне на увеличението, а според 47% то ще продължи с досегашните темпове.
- Позитивна тенденция, наблюдавана във фокус групите е, че почти е изчезнало едно от основните притеснения от преди няколко месеца – за промяна на фиксирания курс евро-лев и загуба на спестяванията и ресурсите на хората. Фалшивите новини за „цените по две“, а „заплатите и пенсиите наполовина“ вече почти не циркулират сред широката общественост. Там, където спорадично се появяват, биват оборвани от другите участници в дискусията.
- Също така, стопили са се опасенията, че „банките ще вземат огромни такси и всяка банка сама ще си определя курса“. Напротив, мнозинството от участниците, независимо в кой регион на страната са, вече са внесли, или възнамеряват да депозират наличните си левови средства в банка, за да бъдат превалутирани автоматично, без такси и комисионни. Количественото проучване също потвърждава, че предпочитаният начин за обмен на левовите наличности в евро остават банковите клонове (72%). Преобладаващата част от гражданите (59%) избират внасяне по банкова сметка и автоматично превалутиране, 32%, главно по-възрастни хора, с ниско образование, смятат да обърнат парите си в брой.
- След като през юли беше регистриран рязък скок в равнището на информираност на българските граждани (от 38% на 51%), през октомври тази тенденция се затвърждава. Вече 58% от анкетирания определят себе си като по-скоро или много добре информирани. Ръст на информираността се наблюдава освен при средното поколение и заетите, и при част от по-уязвимите групи, като пенсионери, учащи се, заети с физически труд. Остава висока неинформираността сред хората с основно образование и етническите малцинства – роми и турци.
- Освен общата информираност, нараства и запознатостта с конкретни стъпки по въвеждане на еврото. 31% знаят, че двойното обращение, лев и евро, ще е в сила един месец, само през януари 2026 г. Въпреки това, значителен дял от хората посочват други срокове. Най-много, 36%, смятат, че то ще продължи шест месеца. За периода от време, в който ще могат да се обменят левове без такси и комисионни в банките, или пощенските клонове, най-висок дял от хората (43%) посочват правилния срок от 6 месеца. Всеки пети обаче смята, че безплатната обмяна в тези институции ще продължи една година.
- Въпреки цялостният ръст в информираността, дискусиите открояват четири основни притеснения, своего рода „бели полета“, които се нуждаят от допълнително осветляване:
 - ✓ Страх от объркване и измами при плащане в лева и получаване на ресто в евро; риск да не се връща точно, или пък да има непрекъснати подозрения в измами;
 - ✓ Неразпознаване на монетите при смесване на българско евро и евро от други страни; Притесненията са и на търговците, и на гражданите са, че няма да могат да разпознаят фалшиво евро от такова, което е сечено в друга държава; риск от неприемане на монети и напрежения в търговските обекти;
 - ✓ Липса на евромонети – опасения, че търговците няма да имат монети за връщане, което ще създаде проблеми за плащащите в брой;

- ✓ Притеснения на бизнеса в сферата на търговията как ще се отчитат касово двата парични потока в евро и в лева през първия месец, когато ще циркулират и двете валути.

В тази връзка, държавните институции трябва да имат готовност за бърза реакция и намеса при възникване на тези и други конкретни казуси, защото евентуални блокировки в първия месец могат да се отразят изключително негативно.